

DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Edukasyon sa Pagpapakatao

Unang Markahan – Modyul 4:
**TALENTO MO, TUKLASIN, KILALANIN AT
PAUNLARIN**
(Linggo: Ikaapat)

Edukasyong Pagpapakatao – Ikapitong Baitang
Alternative Delivery Mode
Unang Markahan –Modyul 4: TALENTO MO, TUKLASIN, KILALANIN AT
PAUNLARIN

Ikalawang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Myla S. Corsame

Editor: Venus V. Mañoza

Tagasuri: Lorna R. Renacia, Hana Lou G. Gabay, Ana Melisa T. Venido,
Macrina K. Villaluz

Tagaguhit:

Tagalapat: Venus V. Mañoza

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V

Fay C. Luarez, TM, Ed.D., Ph.D.

Nilita L. Ragay Ed. D.

Adolf P. Aguilar

Rosela R. Abiera

Maricel S. Rasid

Elmar L. Cabrera

Donre B. Mira

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Ang Kahalagahan ng Mabuting Pagpapasya sa Uri ng Buhay.

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa araling Ang Kahalagahan ng Mabuting Pagpapasya sa Uri ng Buhay.

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

**Karagdagang
Gawain**

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa. Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

MGA KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

MGA KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

Natutukoy ang kanyang mga talento at kakayahan.
(EsP7PS-Ic-2.1)

Mga Layunin

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan at pag-unawa:

Kaalaman: Natutukoy at nasusuri ang kaibahan ng talento sa kakayahan:

Saykomotor: Naisasagawa ang mga kilos tungo sa pagpapaunlad ng mga talento at kakayahan at paglampas sa mga kahinaan; at

Apektiv: Napatutunayan na ang pagtuklas at pagpapaunlad ng mga angking talento at kakayahan ay mahalaga tungo sa pagkakaroon ng tiwala sa sarili, paglampas sa mga kahinaan, pagtupad ng mga tungkulin, at paglilingkod sa pamayanan.

Subukin

Panuto: Basahin at unawaing Mabuti ang bawat tanong. Isulat ang titik pinakaangkop na sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ang mga sumusunod ay pagkakaiba ng talento at kakayahan maliban sa:
  - A. Ang talento ay isang pambihira at likas na kakayahan samantalang ang kakayahan ay kalakasang intelektwal upang makagawa ng isang pambihirang bagay.
  - B. Ang talento ay mula sa pambihirang katangian na minana sa magulang samantalang ang kakayahan ay tinataglay ng tao dahil sa kanyang kakayahang mag-isip.
  - C. Ang talento ay mahirap sukatin samantalang ang kakayahan ay tinataglay ng tao dahil sa kanyang kakayahang mag-isip.
  - D. Ang talento ay kusang lumalabas sa takdang panahon samantalang ang kakayahan ay kailangang dumaan sa proseso ng pagsasanay.
2. Bakit mahalagang tuklasin at paunlarin ang mga angking talento at kakayahan?
  - A. Upang magkaroon ng tiwala sa sarili at malampasan ang mga kahinaan
  - B. Upang maisakatuparan ang mga tungkulin sa sarili at sa lipunan
  - C. Upang makapaglingkod sa pamayanan
  - D. Lahat ng nabanggit
3. Sa murang edad ay dapat na matuklasan ang talento at kakayahan upang mahaba ang panahon ng pagpapaunlad nito. Ang pangungusap ay:
  - A. Tama, dahil ang patuloy at mahabang pagsasanay ang nagpapaperpekto sa talento at kakayahan ng tao.
  - B. Tama, dahil mas mahabang panahon ang maitutuan sa mga pagsubok sa talento katulad ng pagsali sa paligsahan at mga pagtatanghal.
  - C. Mali, dahil walang takdang panahon ang pag-usbong ng talento.
  - D. Mali, dahil maaring magbunga ito ng pagkabagot at pagkasawa.
4. Ang mga sumusunod ay katangian ng tiwala sa sarili maliban sa:
  - A. Ito ay hindi namamana
  - B. Ito ay nababago sa paglipas ng panahon
  - C. Ito ay hindi nakasalalay na sa mga bagay na lalabas sa ating sarili
  - D. Ito ay unti-unting natutuklasan bunga ng karanasan
5. Bakit may mga taong nagsasabi na sila ay ipinanganak na walang talento?
  - A. Dahil hindi sila naglalaan ng panahon upang ito ay tuklasin
  - B. Dahil mayroon talagang tao na ipinanganak na walang talento
  - C. Dahil hindi pa panahon upang matuklasan nila ang kanilang talento
  - D. Dahil hindi nila kinikilala ang kanilang mga kakayahan at talento dahil hindi naman ito makaagaw atensyon.

6. Mababa ang marka ni Leo sa English dahil hirap siya sa asignaturang ito. Palaging mababa ang kanyang marka sa mga pagsusulat at hindi siya magkaroon ng lakas ng loob na magrecite sa klase dahil hirap siya sa pagsasalita ng ingles. Ano ang maaaring maging solusyon sa suliranin ni Leo?
  - A. Maglapat ng mga paraan kung paano isasagawa ang pagpapaunlad ng kanyang kakayahan sa pagsasalita at pagsusulat sa Ingles
  - B. Tayahin kung ano ang dahilan ng kanyang kahinaan sa asignatura
  - C. Tukuyin kung ano ang nais na matutuhan upang ito ay paunlarin
  - D. Lahat ng nabanggit

7. Sa pagpasok ni Angeline sa high school ay naging kapansin-pansin ang kanyang pagiging matangkad. Isang araw ay nilapitan siya ng isang kaklase at inalok na sumali sa volleyball team ng paaralan. Sa kabila ng mga agam-agam ay nagpasiya siyang sumali rito. Ano kaya ang magiging kahihinatnan ng pasya ni Angeline?
  - A. Magiging mahusay siya sa paglalaro ng volleyball dahil sa kanyang interes at kahandaan na dumaan sa pagsasanay.
  - B. Magiging mahusay siya sa paglalaro sa matagal na panahon dahil hindi siya makasasabay sa kanyang mga kasama na matagal ng nagsasanay.
  - C. Magiging mahirap ang kanyang pagdaraan dahil hindi sapat ang kanyang pisikal na katangian lalo na at wala naman siyang talento sa paglalaro ng volleyball.
  - D. Magiging mahirap lalo na sa kanyang pangangatawan dahil hindi siya sanay sa paglahok sa anomang isports sa matagal na panahon

8. Si Cleo ay mahusay sa paglalaro ng Basketball. Labis ang paghanga sa kanya ng kanyang mga kasamahan sa team. Ngunit sa labis na kaabalahan sa pag-aaral, barkada, at pamilya ay hindi na siya nakapagsasanay nang mabuti. Ano ang maaaring kahihinatnan ng ganitong gawi ni Cleo?
  - A. Manghihina ang kanyang katawan dahil sa kakulangan ng pagsasanay
  - B. Hindi magkakaroon ng pagbabago sa kanyang paraan ng paglalaro dahil halos perpekto na niya ang kanyang kakayahan.
  - C. Makaaapekto ito sa kanyang laro dahil bukod sa pagkokondisyon ng katawan ay mahalaga ang pagsasanay kasama ng kanyang team upang mahasa sa pagbuo ng laro kasama ang mga ito.
  - D. Hindi ito makaaapekto dahil alam naman niyang laging nariyan ang kanyang mga kasamahan na patuloy ang masugid na pagsasanay at nakahandang sumuporta sa kanya sa laro.

9. Mahalaga ba ang pagkakaroon ng talento at kakayahan?

A. Oo	C. Maaari
B. Hindi	D. Siguro

10. Ang pagtuklas ng mga talento at kakayahan ay nagpapatunay ng:

A. pagmamahal sa sarili	C. pagmamahal sa pamayanan
B. pagmamahal sa kapwa	D. lahat ng nabanggit

Balikan

Tayong lahat ay may natatanging mga kaloob, talento, at kakayahan na ibinigay sa atin ng Amang nasa langit. Noong isinilang tayo, taglay na natin ang mga kaloob, talento at kakayahang ito. Sa Modyul na ito ay higit pang madaragdagan ang pagkilala mo sa iyong sarili. Inaasahang makikilala mo na bilang isang nagdadalaga o nagbibinata, may mga talento at kakayahan ka na dapat paunlarin at mga kahinaang kailangang malagpasan. Mahalaga ang talento at kakayahan, sapagkat dito nababase ang iyong pag-unlad sa buhay.

Gayun din sa pagpili mo ng iyong hanapbuhay o pagkakakitaan, kailangan din na ibase mo ito sa iyong mga talento at kakayahan upang masiguro mo na ikaw ay magtatagumpay. Dahil mas maganda at nakakalibang na gawin ang mga bagay na hilig mo, at mas mapapaganda ang resulta ng mga ginagawa mo.

Tuklasin

“SA LOLA NAGMANA”

Callejo, Gleyden D. 2015. <https://m.facebook.com>.

Bata pa lamang ako'y tinuruan na
Na sumulat ng tula't bumigkas nang tama,
Nang lola kong mahilig gumawa ng tula,
Na kung kaya't talento niya'y aking minana.

Bata pa lamang pinamulat na sa akin
Ang kahalagahan ng sariling wika natin,
Na kung kaya't ang tula ay ating yakapin,
Ating isapuso't atin ding mahalin.

Mga Tanong:

1. Nagustuhan mo ba ang tula?
2. May kinalaman ba ito sa talento o kakayahan?
3. Ano kaya ang nais ipahayag ng tulang ito?
4. Ikaw, mahilig ka bang sumulat ng tula?

TALENTO MO, TUKLASIN, KILALANIN AT PAUNLARIN

Suriin

Talentado ka ba?

Lahat yata ngayon ng estasyon sa telebisyon ay may programang ang tema ay pagtuklas ng talento. Mapapansin ito sa mga programang may pag-awit, pagsasayaw, pag-arte, o mga kakaiba, katutuwa at kamangha-manghang kasanayan o kakayahan. Pero ano nga ba ang talento? Ang **talento** ay ginagamit na kasingkahulugan ng biyaya at kakayahan. Ito ay likas na kakayahan na kailangang tuklasin at paunlarin. Tulad ng isang biyaya, dapat itong ibahagi sa iba. Ito ay may kinalaman sa *genetics* o mga pambihirang katangiang minana sa magulang.

Magkasingkahulugan ba ang talento at kakayahan?

Ayon kina Thorndike at Barnhart, mga sikolohista, sa kanilang “Beginning Dictionary”, ang **talento ay isang pambihira at likas na kakayahan**. Sa kabilang dako, ang **kakayahan ay kalakasang intelektuwal (*intellectual power*)** upang makagawa ng isang pambihirang bagay tulad ng kakayahan sa musika o kakayahan sa sining.

Kailangan nating tuklasin ang ating mga talento at kakayahan?

Isang napakahalagang teorya ang binuo ni **Dr. Howard Gardner noong 1983**, ang teorya ng **Multiple Intelligences**. Ayon sa teoryang ito, ang mas angkop na tanong ay “Ano ang iyong talino?” at hindi, “Gaano ka katalino?” Ayon kay Gardner, bagama’t lahat ng tao ay may angking likas na kakayahan, iba’t iba ang talino o talento. Ang mga ito ay:

Visual/Spatial. Ang taong may talinong visual/spatial ay mabilis matututo sa pamamagitan ng paningin at pag-aayos ng mga ideya. Nakagagawa siya nang mahusay na paglalarawan ng mga ideya na kailangan din niyang makita ang paglalarawan upang maunawaan ito. May kakayahan siya na makita sa kaniyang isip ang mga bagay upang makalikha ng isang produkto o makalutas ng suliranin. May kaugnayan din ang talinong ito sa kakayahan sa matematika.

Ang larangan na angkop sa talinong ito ay sining, arkitektura at inhinyera.

Verbal/Linguistic. Ito ang talino sa pagbigkas o pagsulat ng salita. Kadalasan ang mga taong may taglay na talinong ito ay mahusay sa pagbasa, pagsulat, pagkukuwento, at pagmememorya ng mga salita at mahahalagang petsa. Mas madali siyang matuto kung nagbabasa, nagsusulat, nakikinig, o nakikipagdebate. Mahusay siya sa pagpapaliwanag, pagtuturo, pagtatalumpati o pagganyak sa pamamagitan ng pananalita. Madali para sa kaniya ang matuto ng ibang wika.

Ang larangan na nababagay sa talinong ito ay pagsulat, abogasya, pamamahayag (journalism), politika, pagtula at pagtuturo.

Mathematical/Logical. Taglay ng taong may talino nito ang mabilis na pagkatuto sa pamamagitan ng pangangatuwiran at paglutas ng suliranin (problem solving). Ito ay talinong kaugnay ng lohika, paghahalaw at numero. Gaya ng inaasahan, ang talinong ito ay may kinalaman sa kahusayan sa matematika, chess, computer programming, at iba pang kaugnay na gawain. Gayunpaman, mas malapit ang kaugnayan nito sa kakayahan sa siyentipikong pag-iisip at pagsisiyasat, pagkilala ng abstract patterns, at kakayahang magsagawa ng mga nakalilitong pagtutuos.

Ang larangan na kaugnay nito ay ang pagiging scientist, mathematician, inhinyero, doctor at ekonomista.

Bodily/Kinesthetic. Ang taong may ganitong talino ay natututo sa pamamagitan ng mga kongkretong karanasan o interaksyon sa kapaligiran. Mas natututo siya sa pamamagitan ng paggamit ng kaniyang katawan, tulad halimbawa sa pagsasayaw o paglalaro. Sa kabuuan, mahusay siya sa pagbubuo at paggawa ng mga bagay gaya ng pagkakarpintero. Mataas ang tinatawag na muscle memory ng taong may ganitong talino.

Ang larangang karaniwang kaniyang tinatahak ay ang pagsasayaw, isports, pagiging musikero, pag-aartista, pagiging doctor (lalo na sa pagooopera), konstruksyon, pagpupulis at pagsusundalo.

Musical/Rhythmic. Ang taong nagtataglay ng talinong ito ay natututo sa pamamagitan ng pag-uulit, ritmo, o musika. Hindi lamang ito pagkatuto sa pamamagitan ng pandinig kundi pag-uulit ng isang karanasan.

Ang larangang karaniwang kaniyang tinatahak ay ang pagsasayaw, isports, pagiging musikero, pag-aartista, pagiging doctor (lalo na sa pagooopera), konstruksyon, pagpupulis at pagsusundalo.

Intrapersonal. Sa talinong ito, natututo ang tao sa pamamagitan ng damdamin, halaga, at pananaw. Ito ay talino na kaugnay ng kakayahan na magnilay at masalamin ang kalooban. Karaniwang ang taong may ganitong talino ay malihim at mapag-isa o introvert. Mabilis niyang nauunawaan at natutugunan ang kaniyang nararamdaman at motibasyon. Malalim ang pagkilala niya sa kaniyang angking mga talento, kakayahan at kahinaan.

Ang larangang karaniwang kaniyang tinatahak ay ang pagsasayaw, isports, pagiging musikero, pag-aartista, pagiging doctor (lalo na sa pagooopera), konstruksyon, pagpupulis at pagsusundalo.

Interpersonal. Ito ang talino sa interaksyon o pakikipag-ugnayan sa ibang tao. Ito ang kakayahan na makipagtulungan at makiisa sa isang pangkat. Ang taong may mataas na interpersonal intelligence ay kadalasang bukas sa kaniyang pakikipagkapwa o extrovert. Siya ay sensitibo at mabilis na nakatutugon sa pagbabago ng damdamin, motibasyon, at disposisyon ng kapwa. Mahusay siya sa pakikipag-ugnayan nang may pagdama at pag-unawa sa damdamin ng kapwa. Siya ay epektibo bilang pinuno o tagasunod man.

Kadalasan siya ay nagiging tagumpay sa larangan ng kalakalan, politika, pamamahala, pagtuturo o edukasyon at social work.

Naturalist. Ito ang talino sa pag-uuri, pagpapangkat at pagbabahagdan. Madallas niyang makilala ang mumunti mang kaibahan sa kahulugan (definition). Hindi lamang ito angkop sa pag-aaral ng kalikasan kundi sa lahat ng larangan.

Kadalasan ang taong mayroong ganitong talino ay nagiging environmentalist, magsasaka o botanist

Existential. Ito ay talino sa pagkilala sa pagkakaugnay ng lahat sa daigdig. “Bakit ako nilikha?” “Ano ang papel na gagampanan ko sa mundo?” “Saan ang lugar ko sa aking pamilya, sa paaralan, sa lipunan?” Ang talinong ito ay naghahanap ng paglalapat at makatotohanang pag-unawa ng mga bagong kaalaman sa mundong ating ginagalawan.

Kadalasan ang taong mayroong ganitong talino ay masaya sa pagiging philosopher o theorist.

Pagyamanin

Balikan ang sumusunod na mga *Multiple Intelligences*.

1. Alin dito ang sa iyong palagay ay naglalarawan sa iyo?
2. Ilang palatandaan ang naglalarawan sa iyong talento at kakayahan?
3. Bilang nagdadalaga at nagbibinata, kailangang malaman mo ang iyong mga talento at kakayahan upang ito ay mapaunlad at mahubog nang maayos sa pamamagitan ng pagsasanay (practice).
4. Paano mo sasanayin ang iyong talento?

Isaisip

Panuto: Sumulat ng isang pagninilay tungkol sa ginawang Tsart ng Aking Paraan ng Paglinang sa mga Inaasahang Kakayahan at Kilos Pamamahala sa mga ito.

Ang natutunan ko ay

Ang nahihinuha ko ay

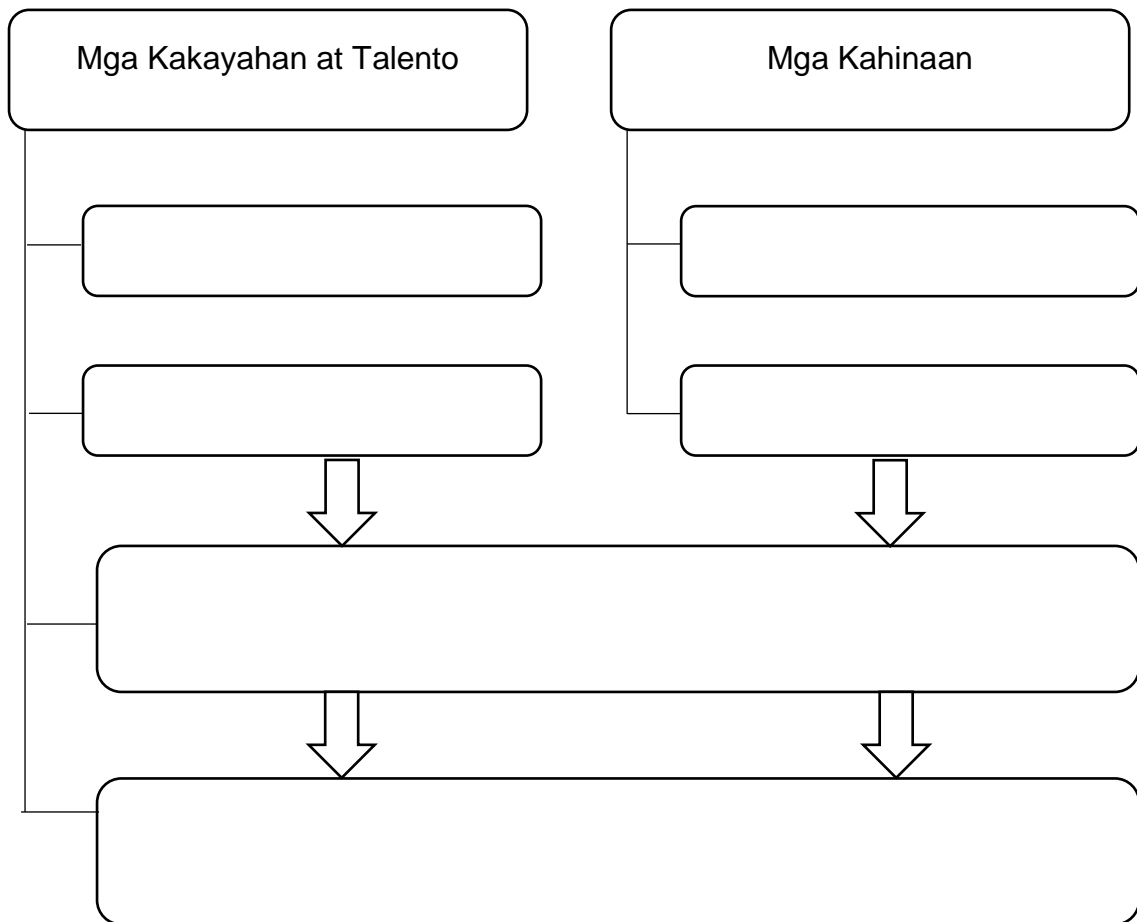
Ang isasabuhay ko ay

Isagawa

Panuto: Sa iyong kuwaderno, isulat sa kasunod na *graphic organizer* ang iyong mga kakayahan at talento, kasama ang mga kahinaan. Pagkatapos, isulat sa ilalim ang iyong sagot sa isang tanong na: Bakit mahalaga ang pagtuklas at pagpapaunlad ng mga angking talento at kakayahan at ang paglampus sa mga kahinaan?

Tayahin

Panuto: Sagutin ang hinihingi ng bawat bilang. Tukuyin kung anong iba't ibang katalinuhan o Multiple Intelligencies ang nakasaad sa bawat aytem. Isulat ang tamang sagot sa inyong kuwaderno.

.

1. Kadalasan ang taong mayroong ganitong talino ay nagiging environmentalist, magsasaka o botanist.

2. Kadalasan ang taong mayroong ganitong talino ay masaya sa pagiging philosopher o theorist.
3. Likas na nagtatagumpay sa larangan ng musika ang taong may ganitong talino. Magiging masaya sila kung magiging isang mucisian, kompositor o disk jockey.
4. Ang larangang karaniwang kaniyang tinatahak ay ang pagsasayaw, isports, pagiging musikero, pag-aartista, pagiging doctor (lalo na sa pagooopera), konstruksyon, pagpupulis at pagsusundalo
5. Ang larangan na nababagay sa talinong ito ay pagsulat, abogasya, pamamahayag (journalism), politika, pagtula at pagtuturo.
6. Ang larangan na angkop sa talinong ito ay sining, arkitektura at inhinyera.
7. Ang larangang kaugnay nito ay pagiging isang researcher, manunulat ng mga nobela o negosyante.
8. Kadalasan siya ay nagiging tagumpay sa larangan ng kalakalan, politika, pamamahala, pagtuturo o edukasyon at social work.
9. Ang larangan na kaugnay nito ay ang pagiging scientist, mathematician, inhinyero, doctor at ekonomista.
10. May kakayahan siya na makita sa kaniyang isip ang mga bagay upang makalikha ng isang produkto o makalutas ng suliranin.

Karagdagang Gawain

Panuto: Sagutin mo ang mga sumusunod na tanong. Isulat sa iyong kuwaderno ang iyong mga sagot.

1. May talento ba ang bawat tao? Pangatuwiran.
2. Magkasingkahulugan ba ang talento at kakayahan? Patunayan.
3. Sang-ayon ka ba sa sinabi ni Gardner na ang mas angkop na tanong ay “Ano ang iyong talino? At hindi “Gaano ka katalino? Pangatuwiran.
4. Ipaliwanag ang mga dahilan kung bakit dapat paunlarin ang ating mga talento at kakayahan.
5. Bakit mahalaga ang pagtuklas at pagpapaunlad ng mga angking talento at kakayahan?

Susi sa Pagwawasto

Tuklasin		Tayahin	
Nakabatay ang sagot ng mag-aaral base sa kanilang abilidad.		1. D	
Pagyamanin		2. D	
Maaring makakaiba ang sagot		3. C	
Isagawa		4. D	
Nakabatay ang sagot ng mag-aaral		5. A	
		6. D	
		7. A	
		8. C	
		9. A	
		10. D	
		1. D	
		2. D	
		3. Musical/Rhythmic	
		4. Bodily/Kinesthetic	
		5. Verbal/Linguistic	
		6. Visual/Spatial	
		7. Intrapersonal	
		8. Interpersonal	
		9. Mathematical/Logical	
		10. Visual/Spatial	

Sanggunian

Callejo, Gleyden D. 2015. <https://m.facebook.com>. May 6. Accessed February 17, 2022. <https://m.facebook.com>.

Dy, Manuel Jr., Leaño, Gayola, Sheryll, Marivic, Brizuela, Mary Jean, Querijero, Ellanore. 2013. *Edukasyon sa Pagpapakatao-ika-Pitong Baitang Kagamitan ng Mag-aaral*. . Pasig City: Kagawaran ng Edukasyon.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Website: lrmds.depednodis.net

